

Bilag XIII.

Tillæg til Memorandum

vedrørende

Havneprojektet paa St. Thomas

af 8. Februar 1912.

De i mit Memorandum af 8. d. M. indeholdte „Almindelige Betragtninger“ give i stærkt koncentreret Form Kvintessensen af de mange Overvejelser, som danne Grundlaget derfor. Uddybede vilde Betragtningerne sikkert give en gavnlig Vejledning, specielt i Betydningen af at erhverve udefra, hvilket er overordentlig nødvendigt, for at Danmark kan tilvejebringe Balance i sin Samfundshusholdning. Det danske Erhvervsblik er noget for indadvendt. Man tager for meget Sigte paa at leve af hverandre indenfor Landet. Naturnødvendigt maa der derved opstaa Slid, som kun kan udlignes ved det moderne Omsætningsmiddel: Penge.

Penge som Betalingsmiddel er flydende, og ifølge deres Natur skifte de Sted. Gennem mange Kanaler strømme de ind og ud, særlig gennem de moderne Regulatorer: Bankinstitutionerne. Erstattes det ovenfor omtalte Slid ved kunstig Tilførsel af Penge udefra, bør dette Forhold hurtigst reguleres, og en normal Balance skaffes til Veje gennem Udveksling af Samfundsværdier mod Penge.

Dette er Kærnepunktet i mine Betragtninger.

Jeg har sagt, at vi komme i stedse større Gæld til Udlandet, og mange have sagt det samme før mig. Vor Gæld til Udlandet kan tilskrives større og mindre Aarsager. Jeg skal anføre et Eksempel paa en forholdsvis mindre. Ønsker saaledes en Mand et nyt Stakit om sin Have, fordi det vil pynte og hygge o. s. v., hæver han som Regel under den moderne Ordning — saa længe han har Kredit — Pengene paa sin Konto i sin Bank, ofte uden Hensyn til, om denne Konto viser Plus eller Minus. Tidligere toges Pengene af Strømpeeskabet. De skulde tælles mellem Fingrene, man betænkte sig paa at give de rare Penge ud, og i mange Tilfælde gik de i Strømpeeskabet igen. Med andre Ord: Unødvendige Udgifter vare ikke saa gængse som nu til Dags. Men Eksemplet smitter. Faar den ene et nyt Stakit, maa Naboen som oftest ogsaa have et, hvad enten det nu i det konkrete Tilfælde faar Form af et Beboelseshus, en ny Villa eller, kort sagt, af noget andet, som ikke producerer Værdier, men forbruger dem.

Er Banksaldoen paa den rigtige Side, skaber dette Forhold sund og god Vekselvirkning. Men det modsatte bliver Tilfældet, hvis Banksaldoen er paa den fejle Side, hvilket de senere Aars Begivenheder have belært det danske Samfund om.

Har Samfundet nu draget tilstrækkelig Lære heraf? Dette Spørgsmaal vil jeg ikke besvare. Men jeg vil forsøge at paapege, hvorledes der bør gaas frem for at bidrage til at erstatte noget af det, der er gaaet tabt og stadig gaar tabt, ved Slid og paa anden Maade, og jeg mener da, at Fremgangsmaaden bestaar i at erhverve udefra, d. v. s. at bringe Penge til at flyde ind til det danske Samfund udefra.

Penge gives som Regel kun som Betaling for præsteret Ydelse. Derfor skal Danmark yde Samfundsværdier for Penge, og det skal gøre dette ved at mobilisere sine Evner og organisere sine Erhvervsbetingelser.